

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNI

dzień		miesiąc		rok			

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

miejsce
na naklejkę
z kodem

**PRÓBNY EGZAMIN
W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM
Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH**

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 14 stron i kartę odpowiedzi. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ krerek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą - np. gdy wybrałeś odpowiedź "A":

	B	C	D
--	---	---	---

6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

	B	C	
--	---	---	--

7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Redagując odpowiedzi do zadań możesz wykorzystać miejsce z napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

dysleksja

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Słowa między ludźmi

Tekst I

Współczesny człowiek pławi się w informacji. Radio, prasa i telewizja towarzyszą mu przez cały dzień, a przynajmniej przez cały dzień bądź na zmianę, bądź jednocześnie oferują mu swoje usługi. Żyjąc w takich warunkach przez dłuższy czas, człowiek nauczył się wybierać z potoku informacji tylko niektóre treści. Wyrobił też w sobie zdolność wyłączania uwagi wówczas, kiedy atakują go informacje, które uznaje za nieistotne. Dzięki tej zdolności łatwiej przychodzi mu znieść hałas i szumy informacyjne, ale też wskutek niej może przesiedzieć przed włączonym telewizorem lub przy grającym radiu kilka godzin i niczego nie zapamiętać.

Badania nad odbiorem programu telewizyjnego dowodzą, że ludzie, czasem specjalnie włączony aparat, by słuchać dziennika, zapytani bezpośrednio po nim, czego się dowiedzieli, albo w ogóle nie potrafią powtórzyć ani jednej informacji, albo pamiętają tylko, o czym mówiono.

Trzeba przyznać, że najpierw radio nauczyło nas słuchać nie słuchając. Dźwięki płynące z radia stały się dla wielu z nas tłem dla wszystkich czynności w pracy i w domu. Dziś coraz częściej w takiej roli występuje telewizja, a radio powoli może odzyskać uważną publiczność.

W powodzi zbędnych informacji i szablonowych wypowiedzi informacyjnie pustych szczególnego znaczenia nabiera zainteresowanie odbiorcy naszymi słowami. Na nic się zda trud poświęcony na zebranie wiadomości i ich najstaranniejsze opracowanie, jeśli by miały one przepłynąć koło uszu słuchacza, nie docierając do jego świadomości. Nie wystarczy go zresztą zainteresować, trzeba jeszcze utrzymać jego zainteresowanie; nie można dopuścić do tego, by nudny fragment spłoszył słuchaczy. Zainteresować zaś ludzi można nie tylko tym, o czym się mówi, ale także tym, jak się mówi.

Na podstawie: Walery Pisarek, *Słowa między ludźmi*, za: J. Klejnocki i in., *Literatura i nauka o języku*, PWN 2002.

Na podstawie tekstu I rozwiąż zadania nr 1 – 5.

Zadanie 1. (0-1)

Wskaż najbardziej trafne sformułowanie tematu tekstu I

- A. Wyższość przekazu radiowego nad telewizyjnym.
- B. Poziom audycji prezentowanych w telewizji, radiu i prasie.
- C. Odbiorca wobec zalewu informacji radiowych i telewizyjnych.
- D. Wpływ oglądania telewizji na dzieci i młodzież.

Zadanie 2. (0-1)

Wskazówki dla autorów audycji radiowych i telewizyjnych znajdują się w tekście w akapicie

- A. pierwszym.
- B. drugim.
- C. trzecim.
- D. czwartym.

Zadanie 3. (0-1)

Który z cytatów dotyczy zarówno treści, jak i formy przekazywanej informacji?

- A. *Człowiek nauczył się wybierać z potoku informacji tylko niektóre treści.*
- B. *Dźwięki płynące z radia stały się dla wielu z nas tłem dla wszystkich czynności w pracy i w domu.*
- C. *Zainteresować zaś ludzi można nie tylko tym, o czym się mówi, ale także tym, jak się mówi.*
- D. *Nie można dopuścić do tego, by nudny fragment spłoszył słuchaczy.*

Zadanie 4. (0-1)

Który z fragmentów nie zawiera wyrażenia metaforycznego (przenośnego)?

- A. *Współczesny człowiek pławi się w informacji.*
- B. *Dzięki tej zdolności łatwiej przychodzi mu znieść hałas.*
- C. *Zdolność wyłączania uwagi wówczas, gdy atakują go informacje.*
- D. *Nauczył się wybierać z potoku informacji tylko niektóre treści.*

Zadanie 5. (0-1)

Wyrażenie *radio nauczyło nas słuchać, nie słuchając* oznacza, że

- A. słuchamy informacji nie zwracając uwagi na ich treść.
- B. aby zrozumieć informacje, wystarczy je usłyszeć.
- C. wszystkich informacji radiowych należy uważnie słuchać.
- D. informacji radiowych w ogóle nie warto słuchać.

Na podstawie reprodukcji obrazu Johanna Vermeera rozwiąż zadania nr 6 - 8.

Johannes Vermeer, *Czytająca list*, Vermeer, Arkady, Warszawa 2002.

Zadanie 6. (0-1)

Czynność, którą zajęta jest bohaterka obrazu, podkreśla przedstawienie jej

- A. na drugim planie obrazu.
- B. obok łoża zasłanego bogatą narzutą.
- C. ze spuszczonej oczami i pochyloną głową.
- D. w aksamitnej sukni i kunsztownym uczesaniu.

Zadanie 7. (0-1)

Środki wyrazu, zastosowane przez artystę, służą stworzeniu nastroju

- A. smutku i rozpacz.
- B. spokoju i skupienia.
- C. patosu i wzniosłości.
- D. grozy i tajemniczości.

Zadanie 8. (0-1)

Sytuację czytania listu malarz przedstawił w sposób

- A. fantastyczny.
- B. groteskowy.
- C. realistyczny.
- D. abstrakcyjny.

Tekst II

Cześnik Teraz trzeba pisać właśnie
Jakby Klara do Wacława.

Dyndalski O! o!

Cześnik No, cóż: o, o - ?

Dyndalski

podnosząc się

Jaśnie
Panie, wszak to despekt¹ dla niej.

Cześnik Co się waszeć o to pyta!
Maczaj pióro – pisz i kwita.

Dyndalski siada wyprostowany na brzeжку krzesła i macza pióro (...).

Cześnik

po krótkim myśleniu

Tylko że to, mocium panie,
Aby udać, trzeba sztuki.
Owe brednie, banialuki,
To miłosne świegotanie...

myśli

Jak tu zacząć, mocium panie?

Dyndalski

podnosząc się

Cnym afektem² ulubiony...

Cześnik

O... o... o... o!... Jak od żony –
A tu trzeba pół, ćwierć słowa,
Ni tak, ni siak – niby owa:
„I chciałbym, i boję się”. (...)
Lecz nie waści w tym nauka.
Pisz waść:
(...)

dyktuje

Bardzo proszę... mocium panie...
Mocium panie... me wezwanie...
Mocium panie, wziąć w sposobie,
mocium panie... wziąć w sposobie,
Jako ufność ku osobie...
Mocium panie, waszmość pana;
Która, lubo mało znana...
Która lubo mało znana...
(...)
- Czytaj waść.

Dyndalski

obciera pot aż po karku (...) czyta

Bardzo proszę, mocium panie,
Mocium panie me wezwanie
Mocium panie, wziąć w sposobie,
Mocium...

Cześnik

wrywa i drze papier

Niech cię czarci chwycą
Z taką pustą mózgownicą!
„Mocium panie” - cymbał pisze!

Dyndalski

Jaśnie pana własne słowo.

Cześnik

Milcz, waść! – przepisz to *de novo*³
„Mocium panie” opuść wszędzie.

Dyndalski

chcąc zbierać kawałki

Z tych kawałków trudno będzie.

Cześnik

(...)
Siadaj! – siadaj, mówię.

Dyndalski

Siadam.

Cześnik I powtarzaj

dyktuje

Bardzo proszę,

Moć...

zatyka sobie usta

Dyndalski

powtarzając napisane

Moć.

Cześnik

zrywając się

Co, moć? Cóż moć znaczy?

Z tym hebesem⁴ nie pomoże;

Trzeba zrobić to inaczej. –

Nawet lepiej będzie może,

Gdy wyprawię doń pacholę

Z ustną prośbą! – Tak, tak wolę.

Aleksander Fredro, *Zemsta*, Ossolineum, Wrocław 1998.

¹ **despekt** – ublżenie, uchybienie komuś (z łaciny)

² **cnym afektem** – czystym uczuciem (z łaciny)

³ **de novo** – od nowa (z łaciny)

⁴ **hebes** – tępy, ograniczony, tuman (z łaciny)

Na podstawie tekstu II rozwiąż zadania nr 9 – 13.

Zadanie 9. (0-1)

Jaka sytuacja przedstawiona jest w tekście II?

- A. Dyndalski i Cześnik piszą wspólnie list do „mocium pana”.
- B. Zakochany Cześnik dyktuje Dyndalskiemu list do Klary.
- C. Cześnik uczy Dyndalskiego pisać listy miłosne do panien.
- D. Cześnik dyktuje Dyndalskiemu list do Waclawa w imieniu Klary.

Zadanie 10. (0-1)

Do napisania listu nie doszło, ponieważ Dyndalski

- A. starał się jak najwierniej zapisać wszystko, co powiedział Cześnik.
- B. zamierzał jak najlepiej oddać język właściwy dla listu miłosnego.
- C. chciał, aby język listu był niezrozumiały dla odbiorcy.
- D. chciał złośliwie zakpić z Cześnika i zdenerwować go.

Zadanie 11. (0-1)

Aby prośba dotarła do adresata, Cześnik postanowił

- A. samodzielnie napisać list.
- B. podyktować tekst komu innemu.
- C. posłużyć się bardziej zrozumiałym językiem.
- D. przekazać ją przez posłańca zamiast pisać list.

Zadanie 12. (0-1)

W którym z cytatów Cześnik charakteryzuje język listów miłosnych?

- A. *Cnym afektem ulubiony... O.. o...o...o!... Jak od żony.*
- B. *owe brednie, banialuki, to miłosne świegotanie*
- C. *me wezwanie, mocium panie, wziąć w sposobie*
- D. *Niech cię czarci chwycą z taką pustą mózgownicą!*

Zadanie 13. (0-1)

Wyrażenie Dyndalskiego *wszak to despekt dla niej zabrzmiałoby dziś:*

- A. gdyż to dla niej nieszczęście.
- B. zatem to dla niej strata.
- C. to wobec niej niesprawiedliwe.
- D. przecież to ją obraża.

Tekst III

W namiotach wezyrskich¹ 13 IX w nocy.

Jedyna duszy i serca pociecho, najśliczniejsza i najukochańsza Marysieńku²!

Bóg i Pan na wieki błogosławiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu, o jakiej wieki przeszłe nigdy nie słyszały. Działa wszystkie, obóz wszystek, dostatki nieoszacowane dostały się w ręce nasze. Nieprzyjaciel, zasławszy trupem aprosze³, pola i obóz, ucieka w konfuzji⁴. Wielbłądy, muły, bydło, owce (...) dopiero dziś nasze wojska brać poczynają, przy których Turków trzodami tu przed sobą pędzą. (...)

Wezyr tak uciekł od wszystkiego, że ledwo na jednym koniu i w jednej sukni. Jam został jego sukcesorem⁵, bo po wielkiej części wszystkie mi się po nim dostały splendory⁶ a to tym trafunkiem⁷, że będąc w obozie w samym przedzie i tuż za wezyrem postępując, przedał się jeden pokojowy jego i pokazał namioty jego, tak obszerne, jako Warszawa albo Lwów w murach. Mam wszystkie znaki jego wezyrskie, które nad nim noszą; chorągiew mahometańską, którą mu dał cesarz jego na wojnę i którą dziś jeszcze posłałem do Rzymu Ojcu św. (...). Namioty, wozy wszystkie dostały mi się (...). Kilka samych sajdaków⁸ rubinami i szafirami sadzonych (...). Mam i konia wezyrskiego ze wszystkim siedzeniem (...).

Co zaś za delicje miał przy swych namiotach, wypisać niepodobna. Miał łaźnię, miał ogródek i fontanny, króliki, koty; i nawet papuga była, ale że latała, nie mogliśmy jej pojmać. (...)

Jan Sobieski, *Listy do Marysieńki*, opr. Leszek Kukulski, Czytelnik, Warszawa 1962.

¹ **wezyr** – dostojnik i zwierzchnik wojskowy w krajach muzułmańskich

² **Marysieńku** (Marysieńko) – królowa Maria Kazimiera Sobieska, z domu d'Arquien

³ **aprosze** – przykopy, rowy, którymi oblegający podchodzili pod mury twierdzy

⁴ **konfuzja** – zamieszanie

⁵ **sukcesor** – spadkobierca

⁶ **splendory** – tu: bogactwa

⁷ **trafunek** – przypadek, zbieg okoliczności, traf

⁸ **sajdak** – kołczan z łukiem i strzałami

Na podstawie tekstu III rozwiąż zadania nr 14 – 20.

Zadanie 14. (0-1)

Które ze zwycięstw siedemnastowiecznej Rzeczypospolitej relacjonuje nadawca listu?

- A. Pokonanie armii tureckiej pod Chocimiem w 1620 roku.
- B. Obronę Jasnej Góry podczas tzw. potopu szwedzkiego w 1655 roku.
- C. Stłumienie powstania Kozaków pod wodzą Chmielnickiego w 1651 roku.
- D. Rozgromienie wojsk tureckich pod Wiedniem w 1683 roku.

Zadanie 15. (0-1)

Bóg (...) dał zwycięstwo i sławę (...), o jakiej wieki przeszłe nigdy nie słyszały. Wskaż wydarzenie o podobnym znaczeniu w późniejszych dziejach Polski i Europy.

- A. Pokonanie wojsk Zakonu Krzyżackiego pod Grunwaldem.
- B. Bitwa wojsk Kościuszki z Rosjanami pod Maciejowicami.
- C. Odparcie inwazji bolszewików – tzw. cud nad Wisłą.
- D. Obrona Westerplatte w czasie kampanii wrześniowej.

Zadanie 16. (0-1)

O czym świadczy obecność w tekście III wielu zwrotów obcojęzycznych?

- A. Autor spełnia wymogi ówczesnej językowej mody na „makaronizowanie”.
- B. Król zapomniał polskie słowa, gdyż większość czasu spędzał poza krajem.
- C. Ze względu na obce pochodzenie Sobieski nie władał sprawnie polszczyzną.
- D. Król Jan celowo używał obcych słów, gdyż królowa nie rozumiała po polsku.

Zadanie 17. (0-1)

Które ze zdarzeń nie zostało opisane przez nadawcę listu?

- A. Cały obóz wezyra dostał się w ręce żołnierzy Sobieskiego.
- B. Służący wezyra za pieniądze wskazał zwycięzcom jego namioty.
- C. Jeden z wezyrskich sztandarów Sobieski posłał cesarzowi.
- D. Wezyr miał w swym obozie ogród ze zwierzętami i z fontanną.

Zadanie 18. (0-1)

Jakie emocje bezpośrednio wyraża w swym liście Jan III Sobieski?

- A. Tęsknotę za ukochaną żoną i radość z bliskiego spotkania.
- B. Dumę z powodu zwycięstwa oraz zdobytych bogactw.
- C. Smutek ze względu na poległych żołnierzy.
- D. Nienawiść i pogardę dla pokonanego wroga.

Zadanie 19. (0-1)**Jaki stosunek nadawcy do odbiorcy odzwierciedla list?**

- A. Król tylko z obowiązku przekazuje królowej oficjalne informacje.
- B. Jan Sobieski ma w małżonce powiernika dla swych uczuć i refleksji.
- C. Wódz chce zataić przed królową ważne informacje polityczne.
- D. Król pisze tylko o ciekawostkach, wyraźnie lekceważąc królową.

Zadanie 20. (0-1)**Który cytat z tekstu II pełni funkcję taką, jak w tekście III zwrot: *Jedyna duszy i serca pociecho, najśliczniejsza i najukochańsza Marysieńku?***

- A. *Cnym afektem ulubiony.*
- B. *Bardzo proszę mocium panie.*
- C. *Jak tu zacząć, mocium panie?*
- D. *I chciałabym, i boję się.*

Tekst IV***Listopad i listonosz***

Jest listopad czarny, trochę złoty,
mokre lustro trzyma w ręku ziemia.
W oknie domu płacze żal tęsknoty:
Nie ma listów! Listonosza nie ma!

Już nie przyjdzie ni we dnie, ni w nocy?
złote płatki zawiąły mu oczy,
wiatr mu torbę otworzył przemocą,
list za listem po drodze się toczy!

Listonosza zasypały liście,
serc i trąbek złocista ulewa!
ach i przepadł w zamęcie i świcie
list, liść biały z kochanego drzewa!...

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Magia pocałunków*, Anagram, Warszawa 1993.

Po uważnym zapoznaniu się z tekstem wiersza rozwiąż zadania nr 21 – 27.**Zadanie 21. (0-1)****Jakie uczucia wyraża osoba mówiąca w wierszu? W jednozdaniowej odpowiedzi uwzględnij dwa uczucia.**

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0-1)

Kto został w przenośni nazwany „kochanym drzewem”?

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0-1)

W jaki sposób osoba mówiąca tłumaczy sobie przyczynę tego, że oczekiwane listy nie dochodzą do niej?

Zacytuj odpowiedni fragment wiersza.

.....

.....

.....

Zadanie 24. (0-2)

Z pierwszej strofy wiersza wypisz wers, który jednocześnie wyraża uczucia podmiotu i oddaje nastrój jesiennego, deszczowego dnia.

Nazwij zastosowany w tym celu środek stylistyczny.

.....

.....

Jest to

Zadanie 25. (0-1)

Określ podobieństwo, na którym oparta jest zastosowana w ostatnim wersie utworu gra słów: list – liść.

.....

.....

Zadanie 26. (0-1)

W tytule wiersza występują wyrazy złożone (zbudowane z dwóch podstaw słotwórczych, połączonych formantem „o”).

Na podstawie analizy słotwórczej tych wyrazów uzupełnij podane zdania poprawnymi wyjaśnieniami ich znaczeń.

Listopad to miesiąc,

Listonosz to ktoś,

Zadanie 27. (0-6)

W imieniu osoby mówiącej w wierszu *Listopad i listonosz* napisz tekst na karcie pocztowej. Wyraż uczucia do adresata oraz prośbę o list lub spotkanie. Nadawcy i adresatowi nadaj imiona.

Tekst powinien składać się z co najmniej trzech zdań. Wykorzystaj nie mniej niż połowę wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 28. (0-17)

Wybierz jeden z tematów i napisz odpowiednio rozprawkę lub list.
Pamiętaj, że Twoja praca musi być zgodna z tematem i zająć co najmniej 20 całych linii.

Człowiekowi najbardziej potrzebny jest drugi człowiek. Odnieś się do tej tezy i uzasadnij swoją opinię, przywołując dwa przykłady z wybranych dzieł literackich lub filmów.

**W liście do ulubionego pisarza, muzyka lub reżysera filmowego podziel się z nim odczuciami i refleksjami, jakie wzbudziły w tobie dwa wybrane dzieła tego twórcy.
Podpisz się jako Jan (lub Ewa) Nowak.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 30 horizontal dotted lines for writing.

